O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

ABDULLA QODIRIY NOMIDAGI JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

"Tasdiqlayman"
Jizzax davlat pedagogika universiteti
rektori prof. Sh.S.Sharipov

____

2022 yil "____"__________

JIZZAX VOHASI ETNOGRAFIYASI VA TURIZM

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	70111101- Ijtimoiy-gumanitar fanlarni o'qitish metodikasi (Tarix)

Jizzax – 2022

Fan/Modul kodi 351O'MDOBTM04	O`quv yili 2022-2023	Semestr III	Kreditlar 4
Fan/Modul kodi Majburiy	**Ta`lim tili** O`zbek		**Haftadagi dars soatlari** 4

	Fanning nomi	Auditoriya mashg`ulotlari (soat)	Mustaqil ta`lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	**Jizzax vohasi etnografiyasi va turizm**	60	60	120

	Hammasi	Jami auditoriya	Ma'ruza	Amaliy	Mustaqil ish
3-semestr	120	60	30	30	60
Jami	120	60	30	30	60

2

I.Fanning mazmuni - Bugungi kunda jadallashib borayotgan globallashuv jarayoni g`arb va sharq sivilizasiyalari uyg`unlashuvi xalqlarning milliy o`zligini anglashi va lokal an`anaviy madaniyatlarini saqlab qolishga bo`lgan intilishni tobora dolzarb masalaga aylantirmoqda. Bu esa turli tarixiy-etnografik mintaqalarga xos bo`lgan etnohududiy xususiyatlarni va madaniy meros obyektlarini etnografik materiallar asosida xalq madaniyatining fenomeni tarzida chuqur o`rganishni dolzarb vazifa qilib qo`ymoqda.

Jahon miqyosida madaniy antropologiya yo`nalishida tarixiy va tabiiy obyektlar muqaddas qadamjolarni o`rganish keng targ`ib qilinmoqda. Natijada, dunyo miqyosida shakllanayotgan ziyorat turizmining rivojlanishi muqaddas joylar, ziyoratgohlar bilan bog`liq urf-odat va marosimlarni tahlil qilish, ularning mahalliy xususiyatlarini ilmiy asosda tadqiq qilib, ommaviy ravishda targ`ib qilish kabi vazifalarni kun tartibiga qo`ymoqda. Jumladan, Butunjahon turizm tashkiloti (WTO) (Bosh Assambleyasining 13-sessiyasida (1999 yil Santyago shahri (Chili) qabul qilingan "Butun jahon turizm axloq kodeksi"ning "Diniy, sog`liqni saqlash, ta`lim, madaniy va tillar almashinuvi maqsadlariga qaratilgan sayohat turizmning rag`batlantirilishi lozim bo`lgan foydali shakllaridir" tamoyili), Ta`lim, fan va madaniyat bo`yicha Islom tashkiloti (ISESCO) tomonidan ziyorat turizmini tashkillashtirish va targ`ib qilish borasidagi amaliy harakatlari bunga yaqqol misoldir.

O`zbekiston dunyoning muhim sivilizasiya beshiklaridan biri sifatida, azaldan jahon tamadduni va rivojiga ulkan hissa qo`shib kelgan. Bunda boy moddiy va ma`naviy boyliklarning bo`lagi hisoblangan muqaddas qadamjo va ziyoratgohlarning o`rni va ahamiyati katta. Ular xalqning milliy boyligi sifatida dunyo madaniyatining mushtarak qismiga aylangan. Ziyoratgohlar va ularga oid marosimlarni targ`ib qilish, uning iqtisodiy samaradorligini tashkil qilish va tarixini o`rganish dolzarb vazifalardan biridir. "O`zbekiston sayohat va ziyorat uchun qulay mamlakat hisoblanadi. Chunki ona zaminimizda butun dunyoga ma`lum va mashhur bo`lgan ajdodlarimiz mangu qo`nim topgan. Ular qoldirgan boy ma`naviy-madaniy merosga

xalqaro maydonda qiziqish juda katta". Shu boisdan ham Respublikamiz hukumati tamonidan o`zbek xalqining qadimiy tarixi va boy madaniy merosini tiklash hamda uni dunyo jamoatchiligiga yetkazish borasida ko`plab amaliy ishlar bajarilmoqda. Bu borada 2019 yil 22 fevral kuni Buxoro shahridagi "Ziyorat turizmi bo'yicha birinchi xalqaro forum" ning tashkil qilinishi ushbu masala yuzasidan olg`a tashlangan qadam bo`ldi. Bugungi kunda O`zbekiston etnologiyasida Jizzax vohasi ziyoratgohlarini xalq merosi obyekti va an`anaviy madaniyatning fenomeni tarzida tadqiq qilish, ular to`g`risida batafsil ma`lumotlarga ega bo`lish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Shu boisdan ham, ziyoratgoh va qadamjolar bilan bog`liq qarashlar hamda ziyoratgohlarda o`tkaziladigan marosimlarni etnologiya, tarix, dinshunoslik va sosiologiya kabi fanlararo yondashuv asosda kompleks tarixiy-etnologik yo`nalishda mukammal o`rganishga ehtiyoj sezilmoqda.

Ushbu tanlov fan O`zbekiston Respublikasi Prezidentining "Diniy-ma`rifiy soha faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to`g`risida"gi, "O`zbekiston respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo`shimcha chora-tadbirlar to`g`risida"gi, "O`zbekiston Respublikasi turizm salohiyatini rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratish bo'yicha qo`shimcha chora-tadbirlar to`g`risida"gi farmonlari va «Ichki turizmni jadal rivojlantirishni ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida»gi prezident qarori va O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "2010–2020 yillarda nomoddiy madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish, asrash, targ`ib qilish va ulardan foydalanish Davlat dasturini tasdiqlash to`g`risida"gi, "Muqaddas qadamjolar, ziyoratgoh, masjid va qabristonlarni obodonlashtirish ishlarini samarali tashkil etish to`g`risida"gi qarorlari, "Moddiy madaniy va arxeologiya meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanishni yanada takomillashtirish yuzasidan qo`shimcha chora-tadbirlar to`g'risida"gi, "Moddiy madaniy va arxeologiya meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanishni takomillashtirish to`g`risida"gi farmoyishlari hamda shu sohaga tegishli boshqa me`yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishga xizmat qiladi.

Fanni o'qitishdan maqsad - Jizzax vohasi etnografiyasi va turizm fanining maqsadi bo`lajak tarix fani o`qituvchilaribo`lajak tarix fani o`qituvchilariga qadimdan sharq va g`arbni bir-biri bilan bog`lab turgan buyuk ipak yo`li markazida joylashgan, turli xil madaniyatlar kesishgan, o`ziga xos etnomuloqot hududi bo`lgan hozirgi Jizzax vohasi aholisining an'anaviy madaniyatining o'ziga xos jihatlarini,hududda qadimdan istiqomat qilib kelayotgan urug`larning joylashuvini, an`anaviy xo`jaligini keng ilmiy materiallar asosida yetkazish va ayniqsa vohaning keng turistik imkoniyatlarini ko`rsatib berishdan Iborat.

Fanning vazifasi - "Ta'lim to`g`risida"gi qonun va Kadrlar tayyorlash milliy dasturida aks etgan vazifalarni amalga oshirish:

- Didaktika nazariyasi bilan ta'lim amaliyoti aloqasini ta'minlash;
- talabalarga ta'lim - tarbiya jarayonida vatanga sadoqat, ajdodlar qoldirgan boy madaniy merosga hurmat hissini uyg`otish;
- noananaviy dars shakllaridan biri bo'lgan ekskursiya darslarini yuqori savida

o'tkaza olishni o'rgatish;

- Bugungi kundagi Jizzax vohasining turistik imkoniyatlari to'g'risida ma'lumot berish;

- Talabalarga o'zlari yashab turgan hududlaridagi aholi tomonidan muqaddas deb bilgan qadamjo va ziyoratgohlarni ilmiy nuqtai-nazardan tahlil qila olish ko'nikmalarini shakllantirish;

- Jizzax vohasi aholisining etnografiyasi to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plashni urgatish;

- talabalarga axborotchilar va dala tadqiqotlaridan ma'lumotlar to'plash malakalarini shakllantirishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-2-mavzu: Jizzax vohasi aholisining etnik tarkibi va toponimikasi. (4 soat)
Jizzax vohasi etnografiyasi va turizm faninig predmeti, maqsad va vazifalari, Jizzax vohasida yashovchi etnik guruhlar. Voha etnik guruhlarining hududiy joylashuvi. Vohadagi joy nomlari va ularning o'ziga xosligi.

3-mavzu: Voha aholisining an'anaviy xo'jaligi. (2 soat)
Voha aholisining xo'jalik faoliyat turlari shakllanishida tabiiy-geografik joylashuvning ta'siri. Voha aholisining chorvachilik xo'jaligi. Dehqonchilik xo'jaligi va uning iqlim sharoitlariga moslashuvi. Hunarmandchilik va uy-ro'zg'or kasblari.

4-mavzu: Voha aholisining moddiy madaniyati hamda ularning o'ziga xos jihatlari. (2 soat)
Voha aholisining uy-joylari va ularning turlari. Aholining an'anaviy kiyimlari va bezaklari. Jizzax vohasi aholisining an'anaviy taomlari.

5-6-mavzu: Jizzax vohasi aholisining urf-odat va marosimlari. (4 soat)
Voha aholisining oila va oilaviy turmush an'analari. Aholining diniy marosimlari va urf-odatlari. Voha aholisining xo'jalik faoliyati bilan bog'liq urf-odat va marosimlari. Xalq og'zaki ijodi, xalq o'yinlari, marosim va bayramlari.

7-8-mavzu: Etnologiya fanidan dala amaliyoti o'tkazishning nazariy-uslubiy asoslari. (4 soat)
Etnologiya amaliyotining asosiy vazifalari va dala tadkikotlari xakida tushuncha. Amaliyotga tayyorgarlik kurish hamda amaliyot jarayoni. Dala-etnografik dadqiqotlar uchun anketa-so'rovnomalar tayyorlash va o'ni o'tkazish usullari

9-mavzu: Jizzax vohasida turizm: turlari, imkoniyatlari va istiqbollari. (2 soat)
Turizm turlari va ularning o'ziga xosligi. Vohadagi turistik obyektlar va ularning joylashuvi. Vohada eko, etno, ziyorat va gostronomik turizmni rivojlantirish imkoniyatlari.

10-11-mavzu: Jizzax vohasida "Ziyorat turizmi" obyektlari. (4 soat)
Vohadagi qadimgi diniy e'tiqodlar bilan bog'liq muqaddas qadamjolar. Tarixiy shaxslar, avliyolar va diniy ulamolar bilan bog'liq ziyoratgohlar. Ziyorat turizmini rivoshlantirish bilan bog'lik muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.

12-mavzu: Jizzax vohasidagi tabiiy, tarixiy-arxeologik obyektlar. (2 soat)
Jizzax vohasidagi tabiat yodgorliklari va tarixiy obyektlar. Vohadagi arxeologik obyektlar, Tabiiy, tarixiy-arxeologik manzillarda turizm mashrutlarini yo'lga qo'yish muammolari.

13-mavzu: Jizzax vohasida ekoturizmni rivojlantirish imkoniyatlari va istiqbollari. (2 soat)
Ekoturizmni rivojlantirishning tashkiliy-huquqiy asoslari, Vohadagi ekoturizm obyektlari, Voha ekoturistik obyektlariga tuzilgan mashrutlar.

14-15-mavzu: O'lkashunoslik ekskursiyalarini tashkil etish usullari. (4 soat)
Ekskursiya tushunchasi va uni tashkil etish masalalari, O'lkashunoslik obyektlari va ularni tasniflash, O'quvchilar o'lkashunoslik ekskursiyalarini tashkil etishning tashkiliy huquqiy asoslari, Maktablarda ekskursiya marshrutlarini ishlab chiqish

3.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarida talabalar Jizzax vohasi etnografiyasi va turizm fanidan ma'ruza darslarida olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash bilan birga, seminarlar mavzulari bo'yicha tayyorgarlik ko'rish jarayonida qo'shimcha adabiyotlar va manbalar bilan tanishish orqali qo'shimcha bilim oladilar. Natijada, ularning bilim doiralari ilmiy jihatdan asoslangan holda kengayadi.

1-Mavzu: Etnologiya fanidan dala amaliyoti o'tkazishning nazariy-uslubiy asoslari. (2 soat)

Reja:

1. Etnologiya amaliyotining asosiy vazifalari va dala tadkikotlari xakida tushuncha.
2. Amaliyotga tayyorgarlik kurish hamda amaliyot jarayoni.
3. Dala-etnografik dadqiqotlar uchun anketa-so'rovnomalar tayyorlash va o'ni o'tkazish usullari.

2-Mavzu: Jizzax vohasi aholisining etnik tarkibi va toponimikasiga oid ma'lumotlarni yig'ish va tahrirlash. (2 soat)

Reja:

1. Voha hududlarida istiqomat qiluvchi o'zbek urug'lari to'g'risida ma'lumotlar to'plash.
2. Jizzax vohasida yashovchi etnik guruhlar to'g'risida ma'lumotlar tayyorlash.
3. Vohadagi joy nomlari va ularning mazmuni to'g'risidagi xalqona qarashlar to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash.

3-Mavzu: Voha aholisining an'anaviy xo'jaligi to'g'risida dala tadqiqotlari olib borish. (2 soat)

Reja:

1. Voha hududlarida chorvachilik turlari shakllanishining o'ziga xos xususiyatlari to'g'risida ma'lumot tayyorlash.
2. Jizzax vohasida dehqonchilik xo'jaligi turlarining tarqalishida iqlim sharoitlarining o'rnini yoritish.
3. Voha hududlarida hunarmandchilik va uy-ro'zg'or kasblari to'g'risida ma'lumot to'plash.

4-Mavzu: Voha aholisining moddiy madaniyati to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash. (2 soat)

Reja:

1. Voha aholisining uy-joylari va ularning turlari to'g'risida foto hamda matnli ma'lumotlarni to'plash va tahrir qilish.
2. Aholining an'anaviy kiyimlari va bezaklari to'g'risidagi ma'lumotlarni tayyorlash.
3. Jizzax vohasi aholisining an'anaviy taomlarining lokal jihatlari to'g'risida ma'lumotlar to'plash.

5-Mavzu: Jizzax vohasi aholisining oila bilan bog'liq urf-odat va marosimlari. (2 soat)

Reja:

1. Voha aholisining bola tug'ilishi bilan bog'liq urf-odatlari to'g'risidagi ma'lumotlarni yig'ish.
2. Aholining oila va nikoh bilan bog'liq marosimlari hamda ularning hududlar bilan qiyosiy tahlilini o'tkazish.
3. Voha aholisining aza va dafn marosimlari to'g'risida ma'lumotlar tayyorlash.

6-Mavzu: Jizzax vohasi aholisining diniy marosimlari va rasm rusmlari to'g'risida ma'lumot tayyorlash. (2 soat)

Reja:

1. Voha aholisining qadimiy diniy e'tiqodlar bilan bog'liq urf-odatlari.
2. Aholining islom dini bilan bog'liq marosimlari va rasm rusmlari.
3. Aholining xo'jaligi bilan bog'liq urf-odatlari.

7-Mavzu: Jizzax vohasi aholisining xalq og'zaki ijodi va an'anaviy o'yinlari to'g'risida ma'lumotlar to'plash. (2 soat)

Reja:

1. Viloyat hududlarida aholining vohaga xos aytishuvlari, afsonalari, naqllari va rivoyatlari.
2. Aholining xo'jalik va maishiy turmush tarzi bilan bog'liq qo'shiqlari.
3. Voha aholisining an'naviy o'yinlari.

8-9-Mavzu: O'lkashunoslik ekskursiyalarini tashkil etish usullari. (4 soat)

Reja:

1. Ekskursiya tushunchasi va uni tashkil etish masalalari

2. O'lkashunoslik obyektlari va ularni tasniflash

3. O'quvchilar o'lkashunoslik ekskursiyalarini tashkil etishning tashkiliy huquqiy asoslari

4 Maktablarda ekskursiya marshrutlarini ishlab chiqish

10-Jizzax vohasi hududlarida mavjud turizm obyektlari to'g'risida ma'lumotlar tayyorlash. (2 soat)

Reja:

1. Jizzax vohasidagi ekoturizm obyektlari to'g'risida ma'lumotlar yig'ish.

2. Vohadagi etnoqishloqlarning o'ziga xosligi to'g'risida fotoma'lumotlar to'plash.
3. Viloyatda gostronomik turizmni rivojlantirish imkoniyatlari bo'yicha referat tayyorlash.

11-12-Mavzu: Jizzax vohasida "Ziyorat turizmi" obyektlari to'g'risida ma'lumotlar to'plash. (4 soat)

Reja:

1. Vohadagi qadimgi diniy e'tiqodlar bilan bog'liq muqaddas qadamjolar.
2. Tarixiy shaxslar, avliyolar va diniy ulamolar bilan bog'liq ziyoratgohlar.
3. Ziyorat turizmini rivoshlantirish bilan bog'lik muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.

13-Mavzu: Jizzax vohasidagi tabiiy, tarixiy-arxeologik obyektlar to'g'risidagi ma'lumotlarni to'plash. (2 soat)

Reja:

1. Jizzax vohasidagi tabiat yodgorliklari va tarixiy obyektlar.
2. Vohadagi arxeologik obyektlar.
3. Jizzax viloyatidagi muzeylar fondlarida saqlanayotgan noyob eksponantlar to'g'risida foto va matnli ma'lumotlar tayyorlash.

14-15--Mavzu: Jizzax vohasida aholi xonadonlarida saqlanayotgan tarixiy, etnografik va noyob san'at na'munalari to'g'risida foto va matnli ma'lumotlarni yig'ish. (4 soat)

Reja:

1. Jizzax vohasida aholi xonadonlarida saqlanayotgan tarixiy, etnografik va noyob san'at na'munalari to'g'risida ma'lumotlarni to'plash.
2. Xonadonlarda topilgan tarixiy, etnografik na'munalari to'g'risida foto va matnli ma'lumotlar yig'ish

4.

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

IV.1. Mustaqil ta'limni o'zlashtirish tartibi.

Ushbu mustaqil ish shakllariga o'qituvchi tomonidan hech qanday ko'rsatma berilmaydi va baholanmaydi, balki talabaning o'zi qiziqishlaridan kelib chiqib ularni amalga oshiradi.

Mustaqil ta'limdan ko'zlangan maqsad va vazifalar - bu talabalarda mustaqil bilim olish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Mustaqil ta'lim seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rishdan tashqari fan dasturida ko'rsatilgan, fan bo'yicha talabaning bilim doirasini kengaytiruvchi qo'shimcha mavzular doirasida berilgan topshiriqlarni bajarishni o'z ichiga oladi.

IV.2. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

T/r	IV.2.Mustaqil ish mavzulari	Soat
1.	Jizzax viloyati hududida istiqomat qilayotgan etnik guruhlar	2
2.	Yangiobod tumanida istiqomat qilayotgan o'zbek urug'lari	2
3.	Yangiobod tumanida joy nomlari	2
4.	Yangiobod tumanida aholi tomonidan o'tkazilayotgan oilaviy marosimlar	2
5.	Yangiobod tumanidagi muqaddas qadamjo va ziyoratgohlar	2

	6.	Yangiobod tumanida turizm turlarini rivojlantirish imkoniyatlari	2
	7.	Yangiobod tumanida aholining hunarmandchiligi va uy-ro`zg`or kasblari	2
	8.	Yangiobod tumanidagi arxeologik obyektlar	2
	9.	Zomin tumanida istiqomat qilayotgan o`zbek urug`lari	2
	10.	Zomin tumanida joy nomlari	2
	11.	Zomin tumanida aholi tomonidan o`tkazilayotgan oilaviy marosimlar	2
	12.	Zomin tumanidagi muqaddas qadamjo va ziyoratgohlar	2
	13.	Zomin tumanida turizm turlarini rivojlantirish imkoniyatlari	2
	14.	Zomin tumanida aholining hunarmandchiligi va uy-ro`zg`or kasblari	2
	15.	Zomin tumanidagi arxeologik obyektlar	2
	16.	Sh.Rashidov tumanida istiqomat qilayotgan o`zbek urug`lari	2
	17.	Sh.Rashidov tumanida joy nomlari	2
	18.	Sh.Rashidov tumanida aholi tomonidan o`tkazilayotgan oilaviy marosimlar	2
	19.	Sh.Rashidov tumanidagi muqaddas qadamjo va ziyoratgohlar	2
	20.	Sh.Rashidov tumanida turizm turlarini rivojlantirish imkoniyatlari	2
	21.	Sh.Rashidov tumanida aholining hunarmandchiligi va uy-ro`zg`or kasblari	2
	22.	Sh.Rashidov tumanidagi arxeologik obyektlar	2
	23.	Jizzax shahrida istiqomat qilayotgan o`zbek urug`lari	2
	24.	Jizzax shahrida joy nomlari	2
	25.	Jizzax shahrida aholi tomonidan o`tkazilayotgan oilaviy marosimlar	2
	26.	Jizzax shahrida muqaddas qadamjo va ziyoratgohlar	2
	27.	Jizzax shahrida turizm turlarini rivojlantirish imkoniyatlari	2
	28.	Jizzax shahrida aholining hunarmandchiligi va uy-ro`zg`or kasblari	2
	29.	Jizzax shahridagi arxeologik obyektlar	2
	30.	Forish tumanida istiqomat qilayotgan o`zbek urug`lari	2
5.	**V. Ta`lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar.**		

	Fanni o`zlashtirish natijasida magistr: -antropologiya tushunchasi va asoslari, madaniy rivojlanish omillari, madaniyat, etnos, etnoiqtisodiyot nazariyalari haqida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi***; -zamonaviy antropologiya nazariyalari asoslarini, madaniyat qonunlari, asosiy tushunchalar, etnomadaniy jarayonlarning xususiyatlarini bilish va ulardan foydalanish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi***; magistr zamonaviy antropologiya va madaniy jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, iqtisodiy rivojlanish muammolari bo'yicha echimlar qabul qilish malakasiga ***ega bo'lishi kerak.*** **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma`ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish;
6.	**VI. Ta`lim texnologiyalari va metodlari.** • Ma`ruzalar; • Interfaol keys-stadiylar; • Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • Guruhlarda ishlash; • Taqdimotlarni qilish; • Individual loyhalar; • Jamoa bo`lib ishlash va himoya qilish uchun loyhalar.
7.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar.** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to`la o`zlashtirish, tahlil natijalarini to`g`ri aks ettira olish, o`rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo`yicha yozma ishni topshirish. **Joriy nazorat.** Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg`ulotlariga ajratilgan soatlar (juftlik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi. Jami seminar mashg`ulotlari bo`yicha o`zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi. **Oraliq nazoratlar.** Oraliq nazoratlar semestr davomida ma`ruza mashg`ulotlari o`quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o`tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta`lim topshirig`i kiradi. Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to`plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi. **Yakuniy nazorat** Yakuniy nazorat yozma shaklida o`tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o`zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to`plagan talabalar fanni o`zlashtirgan
8.	**Asosiy adabiyotlar.** 1. Ashirov A. Etnologiya. O`quv qo`llanma. Yangi nashr nashriyoti. Toshkent-2014 2. Jabborov I. Jahon etnologiyasi asoslari. Darslik. Yangi asr avlodi nashriyoti. Toshkent-2005

3. A.Asqarov O'zbek xalqining kelib chiqish tarixi. Monografiya. O'zbekiston nashriyoti. Toshkent-2015
4. Akchayev F. Jizzax vohasi ziyoratgohlari. Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori ilmiy darajasini olish uchun tayyorlagan dissertasiyasi. Toshkent, 2020.
5. Asqarov A. O'zbek xalqining etnogenezi va etnik tarixi. O'quv qo'llanma. Universitet nashriyoti. Toshkent 2007
6. Ashirov A. Etnologiya. Ukuv kullanma. T., 2007
7. A.Pardayev. Jizzax bekligi - O'rta Osiyo xonliklari davrida (XVI asrdan - XIX asrning 60 - yillarigacha). Tarix fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun taqdim etilgan dissertasiya. Toshkent - 2004. –B.
8. Boboxonova L.T. O'zbekiston va o'zbeklar. Darslik. O'zbekiston nashriyoti. Toshkent-1996
9. Isxokov B. Etnografiya amaliyoti. Namangan, 1999
10. Qadimiy Jizzax vohasi - Markaziy Osiyo sivilizasiyasi tizimida (siyosiy, iqt-y, madaniy hayot). Konferensiya materiallari. Vneshinvestrom nashriyoti. Toshkent-2019
11. Qadimiy Zomin. Qo'llanma. Muharrir. Toshkent-2018
12. M.H. Pardayev, J.I. G'ofurov. Ustrushonaning ilk o'rta asr qishloq makonlari (yozma va arxeologiya manbalari asosida). Toshkent – 2016.
13. M.Jurayev. O'zbek mavsumiy marosim folklori (o'quv qo'llanma). O'zbekistan Respublikasi Fanlar akademiyasi «Fan» nashriyoti. Toshkent 2008
14. Nabiyev A., va boshq. O'zbekiston tarixini o'qitishda etnografik materiallardan foydalanish etnomadaniy jarayonlar. Samarkand 2008
15.
16. Nosirov O'. O'zbeklar shajarasi. Qo'llanma. Toshkent-2012
17. Sodiqova N.T. O'zbek milliy kiyimlari XIX-XX asrlar. To'plam. Sharq nashriyoti. Toshkent-2003
18. Karamatov H. O'zbekistonda moziy e'tiqodlari tarixi. – T., 2008
19. O'zbekison etnologiyasining nazariy-metodologik muammolari. To'plam. Navro'z nashriyoti. Toshkent-2014
20. Haydarov H. Jizzax tarixidan lavhalar. To'plam. Mehnat nashriyoti. Toshkent-1992
21. H.Haydarov.Jizzax viloyati tarixi. «Mehnat» nashriyoti. Toshkent – 1996
22. Hayitboyev R. Turistik marshrutni ishlab chiqarish tamoyillari bo'yicha marketing tadqiqotlari o'tkazish. Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, Samarqand 2008.
23. Xolboyev Z., Alimov A. O'zbekistonning arxeologik yodgorliklari. T., "Tafakkur qanoti", 2014.
24. Aqchayev F.Sh., Eraliyev B., Ostanaqulov I. O'zbekiston ziyoratgohlari va qadamjolari. Monografiya. – Toshkent. Turon zamin ziyo, 2017.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent. O'zbekiston, 2016. - 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash- yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 48 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 104 b.

4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
5. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. Davlat ilmiy nashriyoti. 1-12 tomlar.
6. O'zbekiston Moddiy Madaniyati Tarixi (O'MMT) 33-nashri. Tarix fanlari doktori T.Sh.Shirinov tahriri ostida. "Fan". T., 2002.
7. O'zbekiston Respublikasi 2001 - yil 30 - avgustdagi "Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanish to'g'risida"gi qonuni. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 2001 y., 9-10-son.
8. Abdulaxatov N. Toshlar afsonasi // "Ma'naviyat". 26 oktyabr, 2006. № 20.
9. Abdulaxatov N. Ko'hna Kubo ziyoratgoxlari // Kuva asrlar nigoxida (Respublika ilmiy-amaliy seminari materiallari). Fargona, 2006.
10. Ashirov A. O'zbek xalqining qadimiy e'tiqod va marosimlari. – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2007.
11. Gayupova Sh. O'zbek mentalitetini shakllantirishda muqaddas qadamjolar va ziyoratgohlarning o'rni. "Ijtimoiy fikr"., 2005 yil., 3-son, 154 betlar.
12. M.Pardayev. Shimoliy-g'arbiy Ustrushona ilk o'rta asrlarda. (Quyi Sangzor vohasi materiajyaari asosnda). Tarix fanlarn nomzodi ilmiy darajasi uchun tayyorlangaye dissertasiya. Samarqand -1995. -B 9.
13. F.Toshboyev. Ustrushona chorvadorlarining antik davr madaniyati. Falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olish uchun taqdim etilgan diss. Samarqand – 2017.
14. F.Tolipov. Nurota vohasi aholisi oilaviy turmush tarzida jamoa an'analari (XIX asr oxiri- XX asr birinchi yarmi). Tarix fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertasiyasi. Toshkent-- 2006.

ELEKTRON TA'LIM RESURSLARI

1. www.numizmatika.net
2. www.eksponat.net
3. www.ziyo.net
4. www.ref.uz
5. www.google.uz
6. www.mashhur.uz
7. www.bobryisk.vip
8. www.jizzax.uz

9.	Jizzax vohasi etnografiyasi va turizm fanining o'quv dasturi Jizzax davlat pedagogika instituti Kengashida 2021 yil avgustda tasdiqlangan fan dasturi asosida ishlab chiqilgan va Jizzax davlat pedagogika universiteti Kengashining 2022 yil "29" avgustdagi 1-sonli Kengash qarori bilan tasdiqlangan.
10.	**Fan/modul uchun ma'sul:** **F.Sh.Akchayev** – JDPU, Ijtimoiy gumanitar fanlarda masofaviy ta'lim kafedrasi dotsenti
11.	**Taqrizchilar:** **A.H.Pardayev** - JDPI, Tarix fakulteti Umumiy tarix kafedrasi dotsenti, t.f.n. **N.Narziyev** - O'zMU, Antropologiya va etnologiya kafedrasi katta o'qituvchisi